

ADVIES

Ontwerp van Bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het Nationaal Hervormingsprogramma 2019

28 maart 2019

Aanvrager	Minister-president Rudi Vervoort
Aanvraag ontvangen op	13 maart 2019
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën (uitgebreid tot alle leden)
Aanvraag behandeld op	18 en 22 maart 2019
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting van	28 maart 2019

Context

Dit ontwerp van Bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het Nationaal Hervormingsprogramma (NHP) van België 2019 heeft tot doel de belangrijkste gewestelijke maatregelen en strategieën voor te stellen, die enerzijds beantwoorden aan de specifieke aanbevelingen van de Raad van de Europese Unie aan België in het kader van het Europees Semester, en anderzijds aan de doelstellingen van de Europa 2020-strategie.

De Europese Raad¹ heeft naar België toe **drie aanbevelingen** voor de periode 2018-2019 geformuleerd :

- 1) ervoor zorgen dat het nominale groeipercentage van de netto primaire overheidsuitgaven in 2019 niet hoger ligt dan 1,8 %, hetgeen neerkomt op een jaarlijkse structurele aanpassing van 0,6 % van het BBP ; meevallers gebruiken om de vermindering van de overheidsschuldquote te versnellen ; de beoogde pensioenhervormingen voortzetten en de voorspelde stijging van de uitgaven voor langdurige zorg beheersen ; de volledige implementatie van het samenwerkingsakkoord van 2013 tot coördinatie van het begrotingsbeleid van alle overheidsniveaus voortzetten ; de efficiëntie en samenstelling van de overheidsuitgaven op alle overheidsniveaus verbeteren om ruimte te creëren voor openbare investeringen, met name door uitgaventoetsingen uit te voeren ;
- 2) de hindernissen om te werken wegnemen en de doeltreffendheid van een actief arbeidsmarktbeleid versterken, met name voor laagopgeleiden, mensen met een migrantenachtergrond en oudere werknemers ; de hervormingen op het gebied van onderwijs en opleiding voortzetten, onder meer door kansengelijkheid te bevorderen en het percentage afgestudeerden in de wetenschappen, technologie, ingenieurswetenschappen en wiskunde te verhogen ;
- 3) de regelgevende en administratieve druk verminderen om ondernemerschap te stimuleren en de concurrentie in de dienstensector, met name de detailhandel, de bouw en de professionele diensten, te vergroten ; de groeiende mobiliteitsuitdagingen aangaan, met name via investeringen in nieuwe of bestaande vervoersinfrastructuur en sterkere prikkels om gebruik te maken van collectief vervoer en vervoer met lage emissies.

De doelstellingen van de **Strategie 2020** zijn de volgende :

- 1) **Tewerkstelling - Opleiding** : komen tot een tewerkstellingsgraad van 75 % van de bevolking van 20 tot 64 jaar.
- 2) **Onderzoek, ontwikkeling en innovatie (OOI)** : 3 % van het BBP van de Europese Unie in onderzoek en ontwikkeling investeren.
- 3) **Onderwijs - Opleiding** : de schooluitvalgraad op minder dan 10 % brengen en het aandeel van de bevolking van 30 tot 34 jaar dat een universitaire cursus heeft voltooid op minstens 40 % brengen.

¹ Aanbeveling van de Raad over het nationale hervormingsprogramma 2018 van België en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2018 van België - COM (2018) 401 final.

- 4) **Leefmilieu - Klimaat - Energie** : de uitstoot van broeikasgassen met 20 % verminderen ten opzichte van het niveau van 1990, het aandeel van hernieuwbare energiebronnen in het globaal verbruik op 20 % brengen en de energie-efficiëntie met 20 % verbeteren.
- 5) **Sociale cohesie en armoedebestrijding** : het aantal personen dat door armoede en sociale uitsluiting wordt getroffen of bedreigd met minstens 20 miljoen verminderen.

De Raad formuleert zijn opmerkingen op basis van zijn adviezen met betrekking tot het Opleidingsplan 2020, de Small Business Act, het Gewestelijk Innovatieplan, het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling, de materies die in het kader van de zesde Staatshervorming werden geregionaliseerd, ...

Advies

1. Algemene beschouwingen

De Raad verheugt zich eens te meer over het raadplegingsproces van de Regering, dat voortaan in het uitwerkingsproces van de Bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het NHP is verankerd.

Zoals elk jaar betreurt **de Raad** het echter dat hij door de betrokken Regeringen niet werd verzocht om zich over de communautaire aspecten uit te spreken. Hij vraagt daarom nogmaals om in de toekomst over deze thema's te kunnen worden geraadpleegd of dat op zijn minst inzake materies zoals bijvoorbeeld onderwijs, de Brusselse bijdrage een afspiegeling van het overleg met de gemeenschappen zou kunnen zijn.

In het algemeen is **de Raad** van mening dat dit document niet geharmoniseerd is, dat de titels en de inhoud van deze titels niet coherent zijn en dat het document onvoldoende afgewerkt is om aan de Raad van Europa te worden voorgelegd. Het lijkt erop dat er een gebrek aan coördinatie tussen de verschillende Kabinetten is geweest om dit ontwerp van Brusselse Bijdrage aan het NHP te voeden.

De Raad beveelt ook aan om de bronnen van alle in dit ontwerp van Bijdrage uitgedrukte gegevens te vermelden en om de meest recente beschikbare cijfers (voor zover mogelijk de cijfers van 2018) weer te geven.

De Raad stelt vast dat dit ontwerp van Bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het NHP 2019 in zekere zin een catalogus is van maatregelen die op het gewestelijk niveau zijn ingesteld, worden ontwikkeld of zullen worden uitgevoerd. **De Raad** is echter van mening dat men explicieter zou moeten zijn over de manier waarop deze maatregelen aan enerzijds de aanbevelingen van de Raad van de Europese Unie aan België en anderzijds aan de doelstellingen van de Europa 2020-strategie zullen kunnen beantwoorden.

Bovendien lijken sommige maatregelen of beleidsvoeringen te zijn vergeten. Om de coherentie te verbeteren en op bepaalde punten vollediger te zijn, benadrukt **de Raad** daarom het belang om verbanden met en tussen de verschillende bestaande gewestelijke plannen te leggen (GPDO, GO4Brussels-strategie 2025, SBA, Brussels Industrieplan, NEKP, GIP, Opleidingsplan 2020, ...).

De Raad vraagt om de definitieve versie van de Brusselse bijdrage, het volledige NHP en de eventuele evaluatie ervan te kunnen ontvangen.

Om de kwaliteit van dit ontwerp van Bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verbeteren, formuleert **de Raad** de onderstaande beschouwingen :

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Macro-economische context en vooruitzichten

De Raad neemt akte van de economische context en vooruitzichten.

2.2 Brusselse antwoorden op de specifieke aanbevelingen aan België

2.2.1 Budgettaire en fiscale doelstellingen

2.2.1.1. Gezondheid en persoonsbijstand

In punt 3.1.4 (blz. 11) benadrukt **de Raad** de noodzaak van een betere coördinatie tussen de bevoegde overheden om te proberen komen tot een transversale benadering van steun en zorg in Brussel, alsook tot een ontzuiling binnen de gezondheidssector, maar ook tussen de gefedereerde entiteiten opdat deze hun acties zouden coördineren. Daartoe acht **de Raad** het van fundamenteel belang om een globale beheervoorziening op te zetten, waarbij de sociale partners worden betrokken en waarin de gewestelijke en communautaire bevoegdheden worden geïntegreerd.

2.2.2 Arbeidsmarkt en opleiding

Sectorale facilitatiedienst

De Raad vraagt om in de vierde paragraaf van bladzijde 14 de termen « *en de beroepen van de sector* » na de termen « *door bevordering van de tewerkstelling* » toe te voegen.

In de laatste paragraaf van bladzijde 14 vraagt **de Raad** om te verduidelijken dat het om Sectorale begeleidingscomités gaat. **De Raad** benadrukt dat het voor de horeca om het PC 302 en niet het PC 305 gaat. Hij vraagt om in de lijst van de opgesomde sectoren de ICT-/digitale beroepen toe te voegen, omdat dit een belangrijke sector is.

De Raad vraagt om aan het eind van bladzijde 14 en het begin van bladzijde 15 de rol van de Sectorale facilitatiedienst bij de ondertekening van deze sectorale akkoorden goed te verduidelijken. **De Raad** vraagt om het aantal ondertekende sectorale akkoorden op het ogenblik van de voltooiing van de Brusselse Bijdrage aan het NHP bij te werken.

Strategie GO4 Brussels 2025

In de tweede paragraaf van bladzijde 14 wordt er met de verwijzing « zie hierboven » naar de « mobiliteitsuitdagingen » verwezen. Bij het nalezen van de voorgaande bladzijden, blijkt mobiliteit echter op geen enkel moment aan de orde te zijn. **De Raad** vraagt om dit te verduidelijken.

Aangezien de laatste Sociale top van de legislatuur op 28 februari 2019 heeft plaatsgevonden, stelt **de Raad** voor om de derde paragraaf van bladzijde 14 in het verleden te herschrijven. Daarnaast vraagt hij om een aantal prioritaire beleidswerven van de sociale partners op het gebied van tewerkstelling en opleiding te verduidelijken (voortzetting van de sectorale onderhandelingen en de instelling van de Opleidings- en Tewerkstellingspolen, bestrijding van sociale dumping door in de overheidsopdrachten sociale clausules op te nemen, bestrijding van discriminatie bij aanwerving, ...).

2.2.2.1 De doeltreffendheid van een actief arbeidsmarktbeleid versterken voor laagopgeleiden en werknemers met een immigratieachtergrond

De Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen (PWA)

In punt 3.2.1 (bladzijde 15 en volgende) vraagt **de Raad** om een punt over de PWA en de optimalisering van het sociaal overleg op het gebied van de lokale tewerkstelling toe te voegen. Hij is van mening dat de PWA-voorziening een volwaardige plaats heeft in het inschakelingsbeleid, dat inspeelt op de lokale behoeften voor werkzoekenden die ver verwijderd zijn van de arbeidsmarkt. Met de PWA-cheque kunnen bepaalde categorieën werklozen immers activiteiten uitvoeren die niet onder het reguliere arbeidscircuit vallen, met behoud van hun uitkeringen. Deze voorziening beantwoordt dus aan de behoeften die op het gewestelijk niveau tot uiting komen en vervolledigt het aanbod van voorzieningen voor de Brusselse werkzoekenden.

De Raad is echter van oordeel dat het huidige systeem ingrijpend moet worden gereorganiseerd om het gebruik ervan te verbeteren en om de impact ervan te vergroten. In dit verband heeft **de Raad** een reeks operationele benaderingen voorgesteld om het overleg op het zonaal niveau te versterken en om een constructieve dialoog tussen de actoren op het terrein en de sociale partners in stand te houden, in het kader van een brede en inclusieve beraadslaging en rekening houdend met de GO4Brussels2025-strategie.

Gelijkheid mannen-vrouwen

De Raad betreurt het nogmaals dat de maatregelen ter bevordering van gelijkheid tussen vrouwen en mannen niet in de tekst over de arbeidsmarkt en opleiding meer op de voorgrond worden geplaatst. Hij vraagt om in het ontwerp van Bijdrage een specifiek hoofdstuk hierover op te nemen, dat losstaat van deze met betrekking tot de meest achtergestelde groepen.

Begeleiding en controle van werkzoekenden

De Raad stelt voor om in de vierde paragraaf van bladzijde 15 te verduidelijken dat de onafhankelijkheid tussen de opdrachten inzake controle van de beschikbaarheid van werkzoekenden en hun begeleiding wordt verzekerd door de oprichting van een Directie « beschikbaarheid » voor de controle, die losstaat van de andere operationele directies binnen Actiris.

Maatregelen naar jongeren toe, meer bepaald in het kader van de Jongerengarantie

De Raad vraagt om op bladzijde 18 te verduidelijken dat de inschakelingsovereenkomst enkel toegankelijk is voor de publieke en social-profitsectoren en dat de eventuele openstelling van deze voorziening naar de commerciële sector toe, meer bepaald van de resultaten van de genoemde evaluatie zal afhangen.

De Raad vraagt om in de tweede paragraaf van bladzijde 19 de evolutie van de werkloosheidsgraad van laaggeschoolden met recentere cijfers dan deze van 2017 bij te werken.

De Raad vraagt zich af waarom er in de derde paragraaf van bladzijde 19 geen enkel resultaat van de evaluatie van de impact van de eerste werkervaringsmaatregelen is aangegeven. Deze opmerking geldt ook voor bladzijde 38.

De doeltreffendheid van een actief arbeidsmarktbeleid versterken voor laagopgeleiden en werknemers met een immigratieachtergrond

De Raad is verbaasd dat er geen melding wordt gemaakt van het 10-maatregelenplan ter bestrijding van discriminatie bij de aanwerving en ter bevordering van de diversiteit van de Minister van Economie en Tewerkstelling.

De Raad heeft vragen bij de betekenis van « waarschijnlijk discriminerend criterium ». Voor de duidelijkheid vraagt hij om het woord « waarschijnlijk » te schrappen.

De Raad vraagt om in dit punt de sectorale kaderovereenkomsten te vermelden, die verbintenissen inzake de bestrijding van discriminaties bevatten. Tevens vraagt hij om de toekomstige verrichting van een diversiteitsmonitoring aan te geven.

Met betrekking tot het punt inzake de inschakeling van migranten op de arbeidsmarkt (bladzijden 21 en 22) vraagt **de Raad** zich af of er vooruitgang is geboekt op het vlak van het versnellen en vereenvoudigen van de erkenning van in het buitenland behaalde diploma's.

Hervorming van de sociale economie

De Raad vraagt om in de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot de hervorming van de sociale economie het besluit betreffende de erkenning toe te voegen.

Beroepsinschakeling van kwetsbare groepen dankzij de hervorming van de voorziening van de artikels 60 van de wet op de OCMW's

Sinds het begin van de legislatuur heeft de Regering aanzienlijke inspanningen geleverd om de voorzieningen van steunmaatregelen voor tewerkstelling te hervormen, die in het kader van de zesde Staatshervorming van de federale overheid werden geërfd, om ze aan de realiteit van het Brussels Gewest aan te passen.

De Raad is dan ook verbaasd om hierover maar zo weinig details terug te vinden, gelet op het belang van de hervorming van de voorzieningen van de artikels 60. Tevens stelt hij stelt voor om dit gedetailleerder uit te werken, door *a minima* de volgende elementen te verduidelijken :

- de kwantitatieve verhoging van het aantal posten « artikels 60 » moet streven naar 10% van de ontvangers van het leefloon en van het equivalent leefloon ten opzichte van 2015 ;
- deze posten worden niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief ontwikkeld ;
- de harmonisatie heeft eveneens betrekking op de barema's die de OCMW's hanteren.

Actief arbeidsmarktbeleid voor werknemers met een immigratieachtergrond

De Raad stelt voor om in het wetgevend kader, op bladzijde 20, te verduidelijken dat het gaat om het bevorderen van diversiteit en het bestrijden van discriminatie op het gebied van tewerkstelling en niet alleen bij de toegang tot tewerkstelling.

Nog op bladzijde 20 stelt **de Raad** voor om de andere hervormingen toe te voegen die tot doel hebben om het aantal diversiteitsplannen te verhogen.

De Raad vraagt om op bladzijde 21 te verduidelijken dat een werkgroep bestaande uit de sociale partners, een vertegenwoordiger van Actiris, Brussel Economie en Werkgelegenheid en het Kabinet van de Minister van Economie en Tewerkstelling belast is met de opvolging van het herzieningsproces van de instrumenten voor het beleid inzake diversiteit en bestrijding van discriminatie, door zich te richten op de optimalisering van deze instrumenten, met aan het einde van elke beleidswerf een rapportage aan de Raad voor non-discriminatie en diversiteit, het Beheerscomité van Actiris, de ESRBHG, de Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen en het Kabinet van de Minister

van Tewerkstelling. Er zijn drie beleidswerven gedefinieerd : een beraadslaging over de doelstellingen en de filosofie van de instrumenten ter bevordering van diversiteit en bestrijding van discriminatie, een bijwerking van de instrumenten ter bevordering van diversiteit, in overeenstemming met de doelstellingen die bij de eerste beleidswerv werden vastgesteld, en tot slot een verduidelijking van de identiteit en de rol van de betrokken institutionele operatoren, in overeenstemming met de governance van het beheer van de instrumenten ter bevordering van diversiteit en bestrijding van discriminatie.

De Raad stelt voor om de exacte titel van het besluit te hernemen : besluit betreffende de diversiteitsplannen en het diversiteitslabel.

2.2.2.2 De hervormingen op het gebied van onderwijs en opleiding voortzetten, onder meer door kansengelijkheid bevorderen

Eerste balans van het Opleidingsplan 2020

Op bladzijde 26 geeft het ontwerp van Bijdrage de belangrijkste resultaten van de balans van het Opleidingsplan 2020 weer. Hierin wordt vermeld dat « *Het aantal werkzoekenden in opleiding bij Bruxelles Formation en diens partners sinds 2014 met + 2.636 (+19,72%) is toegenomen, om in 2017 tot 16.001 werkzoekenden in opleiding te komen* ». Zoals aangegeven in de balans van het Opleidingsplan 2020² vraagt **de Raad** om te verduidelijken dat deze cijfers niet alleen overeenstemmen met het aantal werkzoekenden in opleiding bij Bruxelles Formation en diens partners, maar dat hierin ook het aantal begunstigden van stages en opleidingen in ondernemingen zijn ingesloten.

De Raad vraagt om het verband met de sectorale akkoorden in de tweede paragraaf van bladzijde 26 te leggen.

Alternerende opleiding

Op bladzijden 26 en 27 verwijst het ontwerp van Bijdrage naar de vooruitgang op het gebied van de rationalisatie van de steunmaatregelen voor ondernemingen, de vereenvoudiging van de vrijstellingen voor werkzoekenden in alternerende opleiding en de oprichting van een cel van consultants binnen Actiris, belast met de prospectie van alternerende opleidingsplaatsen bij ondernemingen. **De Raad** zou graag hebben dat het alternerend contract (communautaire voorziening) met het OFFA zou worden gecoördineerd, om de coherentie van deze voorziening in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzekeren. **De Raad** vraagt zich dan ook af hoever de samenwerkingen met dit orgaan gevorderd zijn en waarom er in dit ontwerp van Bijdrage niet naar wordt verwezen.

De Raad vraagt zich nog steeds af welke vooruitgang er werd geboekt bij de besprekingen met de Nederlandstalige actoren van de alternerende opleiding, en meer bepaald de nieuwe voorziening *Duaal Leren en Werken*.

Erkenning van competenties

Naast de louter feitelijke elementen op bladzijde 27 van het ontwerp van Bijdrage, die hoofdzakelijk gebaseerd zijn op het aantal competentietitels dat tussen 2014 en 2018 werd uitgereikt, vindt **de Raad** het interessant om een evaluatie van de impact van deze voorziening te verrichten. Dit zou meer informatie opleveren over het gebruik van deze titels bij aanwervingen, de graad van inschakeling van de gecertificeerde personen in de tewerkstelling of het type werkgever dat er gebruik van maakt.

² Opleidingsplan 2020, balans 2014-2019, blz. 16.

2.2.2.3 Het aantal afgestudeerden in de wetenschappen, technologie, ingenieurswetenschappen en wiskunde verhogen

De Raad benadrukt dat de onder dit punt opgenomen maatregelen uitsluitend gericht zijn op werkzoekenden. Ten aanzien van de titel lijkt het hem echter dat ook maatregelen voor jongeren in een schoolomgeving onder deze titel zouden moeten worden opgenomen.

In punt 3.2.3 (blz. 30) stelt **de Raad** voor om de eerste twee paragrafen te schrappen, omdat ze geen toegevoegde waarde hebben.

Maatregelen gericht op de leerplicht

Voor **de Raad** hebben de onder deze titel opgenomen maatregelen geen rechtstreeks verband met de leerplicht.

2.2.3 Innovatie en concurrentievermogen

De Raad is verbaasd dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest innovatie en concurrentievermogen beperkt blijven tot een vermindering van de administratieve en regelgevende lasten en tot een investering in de vervoersinfrastructuren, zeker ten aanzien van de maatregelen die in deze twee titels worden beschreven.

Zo betreft **de Raad** het bijvoorbeeld dat er geen melding wordt gemaakt van het industriebeleid, terwijl er net een Brussels Industrieplan is aangenomen. Ook het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) lijkt te zijn vergeten.

De regelgevende en administratieve druk verminderen

De Raad vraagt zich af waarom dit deel beperkt blijft tot de twee voorbeelden van stedenbouwkundige procedures en de detailhandel. Andere voorbeelden die gericht zijn op het verminderen van de administratieve en regelgevende lasten hadden kunnen worden aangehaald, zoals de hervorming van de economische expansiesteun.

De Raad vraagt om hieraan toe te voegen dat één van de doelstellingen van de hervorming van de economische expansiesteun ook de vereenvoudiging van de procedures voor ondernemingen is (doelstelling 1 : Het leven van de ondernemingen vereenvoudigen, in het bijzonder van de ZKO's en de KMO's in overeenstemming met de SBA, door de EXPA-voorziening duidelijker en gemakkelijker toegankelijk te maken).

Wat de hervorming van het BWRO betreft en gelet op het feit dat het Wetboek nu strikte termijnen en geen losse termijnen meer oplegt, dringt **de Raad** erop aan dat zowel op het gewestelijk als op het gemeentelijk niveau voldoende financiële en menselijke middelen zouden worden ingezet om aan de nieuwe eisen van deze hervorming te voldoen. **De Raad** vreest immers dat, indien in de gemeenten en het Gewest niet de nodige middelen worden ingezet, het aantal stilzwijgende weigeringen groot zal zijn, en dit ten nadele van de aanvrager.

Daarnaast is **de Raad** van mening dat ook andere transversale projecten onder leiding van Easybrussels hadden kunnen worden genoemd, zoals de catalogus van administratieve procedures.

Investerings in vervoersinfrastructuren

De Raad begrijpt niet waarom dit punt alleen betrekking heeft op een project (BENEFIC) voor de ontwikkeling van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen. **De Raad** is het ermee eens dat men infrastructuur voor alternatieve brandstoffen moet ontwikkelen, maar is van mening dat, om tegemoet te komen aan de Europese aanbevelingen, zoals het aanpakken van de groeiende

mobiliteitsproblemen, ook andere maatregelen op het gebied van het openbaar vervoer (ook het GEN-netwerk), actieve vervoerswijzen, gedeelde voertuigen, investeringen in infrastructuur (tunnels, bruggen, ...) zouden moeten worden benadrukt. Ook de fiscale aspecten in verband met mobiliteit zouden aan bod moeten komen, gezien dit een potentiële hefboom is om de mobiliteit te verbeteren.

2.3 Maatregelen ten gunste van de doelstellingen van de Strategie Europa 2020

2.3.1 Tewerkstelling en opleiding

De strategische hervormingen om de tewerkstellings- en opleidingsuitdagingen in het Brussels Gewest aan te gaan, komen niet duidelijk tot uiting. **De Raad** vraagt in dit verband om een verduidelijking aan te brengen, door meer bepaald de hervorming van de steunmaatregelen voor tewerkstelling te vermelden waarop de meeste van de genoemde voorzieningen zijn aangesloten.

In de tweede paragraaf van bladzijde 39 vraagt **de Raad** om naar de Sectorale Facilitatiedienst en naar de sectorale akkoorden te verwijzen.

Nog op bladzijde 39 stelt **de Raad** voor om enkele resultaten van de evaluatie van de voorzieningen voor eerste beroepservaring uiteen te zetten.

2.3.2 Onderwijs - opleiding

De Raad vindt het inderdaad noodzakelijk om scholen te bouwen en te renoveren, maar dat men er ook voor moet zorgen dat de banen in het onderwijs aantrekkelijker worden gemaakt om het tekort aan leerkrachten in het Brussels Gewest op te vangen.

2.3.3 Leefmilieu - klimaat - energie

NEKP

Wat het NEKP betreft en om de doelstellingen van de Strategie 2020 te behalen, dringt **de Raad** in hoofdzaak aan op :

- de dringende noodzaak om een beraadslaging op gang te brengen om concrete oplossingen te vinden teneinde de vooropgestelde doelstellingen te behalen ;
- het belang van een doeltreffende ondersteuning (meer bepaald op het sociaaleconomisch gebied) voor de verschillende actoren ;
- de financieringsbronnen en de noodzaak om de door de milieubelasting gegenereerde bedragen toe te wijzen aan investeringen die op de energietransitie zijn gericht.

Distributienet

De Raad stelt vast dat de Regering zich ertoe verbindt om « *samen met de actoren van de sector, de federale overheid en de naburige Gewesten tegen 2030 een actieplan op te stellen om tegen 2050 het distributienet voor aardgas geleidelijk aan af te bouwen* ».

De aanpassing van het Brusselse energienetwerk is één van de belangrijkste uitdagingen voor het welslagen van de maatregelen die in dit ontwerpplan worden voorzien. In deze context betwijfelt **de Raad** het of deze verbintenis strookt met bepaalde gewestelijke ambities, die in het kader van de beraadslagingen over de installatie van een biomethanisatiecentrale in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden gevoerd, en meer bepaald over het « power to gas »-proces dat het gebruik van het huidige aardgasnet vereist om synthese- en waterstofgas te vervoeren.

Hernieuwbare energiebronnen

In het algemeen pleit **de Raad** ervoor om een beleid van rationeel energiegebruik te voeren, door middel van voorzieningen die het mogelijk maken om deze doelstelling te behalen.

Wat de hernieuwbare energiebronnen betreft, deelt **de Raad** de wens om bij de renovatie van gebouwen een energiebevoorrading via hernieuwbare energiebronnen te ontwikkelen, maar vindt hij het van fundamenteel belang om eerst na te denken over de mogelijkheden om het energieverbruik van gebouwen te verminderen/optimaliseren/moderniseren. De installatie van hernieuwbare energiebronnen moet slechts als een tweede stap worden overwogen. Dit met name om de toekomstige installaties goed te kunnen kalibreren. Bovendien vraagt **de Raad** om gezamenlijke oplossingen inzake het eigen verbruik te ontwikkelen.

Daarnaast dringt **de Raad** erop aan dat bij de keuzes die met betrekking tot de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen worden gemaakt, de volgende overwegingen in aanmerking zouden worden genomen :

- de inachtneming van de « grijze energie » die nodig is voor de bouw van installaties voor hernieuwbare energie en van de sociale voorwaarden waaronder bepaalde installaties voor hernieuwbare energie worden geproduceerd (met name voor de winning van mineralen die nodig zijn voor de bouw van deze installaties) ;
- de analyse van de volledige « levenscyclus » van de installaties voor hernieuwbare energie en meer in het bijzonder de analyse van het toekomstige beheer van de installaties voor hernieuwbare energie die aan het « einde van hun levensduur » komen.

Lage emissiezone

Wat de lage emissiezone betreft, is **de Raad** van mening dat er, om de doelstellingen van de Strategie 2020 te behalen, meer bepaald financiële stimulansen nodig zijn om tot de aankoop van de minst vervuilende voertuigen aan te zetten en om het gebruik van alternatieven voor het bezit van een individueel voertuig aan te moedigen. **De Raad** is van mening dat deze stimulansen meer bepaald een meer benadeeld publiek ertoe zouden kunnen aanzetten om voor milieuvriendelijkere voertuigen te kiezen of om een alternatieve manier van verplaatsen te gebruiken.

Uitstap van diesel- en benzinevoertuigen

De Raad acht het zeer waarschijnlijk dat de uitstap uit thermische motoren een positieve impact op de volksgezondheid en de luchtkwaliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal hebben. Niettemin maakt hij zich zorgen over de sociaaleconomische gevolgen van deze uitstap uit thermische motoren, met name wat betreft de impact op het verbruik en de productie van elektriciteit en op de klimaat- en energiedoelstellingen. Deze elementen moeten in gedachten worden gehouden om elk contraproductief effect te voorkomen.

De Raad vraagt zich echter af of deze maatregel al in het ontwerp van Bijdrage moet worden vermeld, gezien de werkzaamheden zich nog in de raadplegings- en overlegfase bevinden.

Laadpunten voor elektrische voertuigen

De Raad benadrukt de technologische uitdaging om een netwerk van oplaadpunten voor elektrische voertuigen te installeren. De volgende obstakels zullen moeten worden overwonnen :

- de duur van het verkrijgen van vergunningen voor de installatiewerken van de oplaadpunten (en de duur van de uitvoering van deze werken) ;
- de beperkte ruimte op de openbare weg om de oplaadpunten te installeren ;
- het huidige elektriciteitsnet is voornamelijk ontworpen voor stroom van 230 volt (88% van het net). De installatie van snelle (of semi-snelle) oplaadpunten vereist echter stroom van 400 volt ;
- de capaciteit en de bevoorrading van het elektriciteitsnet zal moeten worden gewaarborgd in een context waarin alle voertuigen elektrisch zouden zijn. Dit is echter nu nog niet het geval.

Schoolstraten

De Raad vraagt zich af of het relevant is om deze maatregel uiteen te zetten, gezien er enkel een projectaanvraag in wordt vermeld.

2.3.4 Sociale cohesie en armoedebestrijding

De Raad vindt dit hoofdstuk vrij magertjes. Op basis van de demografische prognoses is het immers noodzakelijk om een toekomstgericht beleid te voeren om te zorgen voor een aanbod van diensten die voor iedereen toegankelijk zijn en om tegemoet te komen aan de basisbehoeften van de huidige en toekomstige bevolking, met name op het gebied van kinderopvang, gezondheidszorg, thuiszorg, ondersteuning van kwetsbare groepen, ...

Bovendien is **de Raad** verbaasd dat er in dit hoofdstuk niet naar het sociaal huisvestingsbeleid wordt verwezen.

2.4 Andere structurele maatregelen

2.4.1 Industriebeleid en ondernemerschap

De Raad betreurt het dat er geen enkele melding wordt gemaakt van zijn bijdrage aan de totstandkoming van dit Brussels Industrieplan (organisatie van een colloquium over het nieuwe industriebeleid op 8 juni 2017, organisatie samen met perspective.brussels van een rondetafelconferentie op 13 juni 2017 om de debatten van het colloquium voort te zetten, initiatiefadvies van 20 december 2018 betreffende het Brussels Industrieplan).

2.4.2 Innovatie in de circulaire economie stimuleren

De Raad heeft al gewezen op de cruciale rol van de actie/maatregel REG 4 van het NEKP. Ter herinnering, deze bepaalt dat : « *De bevoegde Ministers een lichte, maar operationele voorziening zullen voorstellen in de vorm van een platform voor het identificeren en wegnemen van technische en administratieve belemmeringen voor de circulaire economie* ».

De Raad steunt daarom de CiReDe-voorziening (Circular Regulation Deal), die precies tot doel heeft om de juridisch-administratieve elementen die juridisch-administratieve belemmeringen vormen, te identificeren, te prioriteren en op te lossen en die moeten worden verminderd om de ontwikkeling van de overgang naar een circulaire economie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bevorderen. Hij meent dat het wegnemen van de juridische en administratieve belemmeringen die door de CiReDe-voorziening zijn geïdentificeerd, niet alleen een impact op de overgang naar een meer circulaire economie zou hebben, maar ook een positieve impact op de Brusselse economie in het algemeen zou hebben. Bijgevolg dringt hij erop aan dat deze voorziening ook na de huidige legislatuur zou worden voortgezet.

Bovendien benadrukt **de Raad** dat de CiReDe-voorziening, om haar doel volledig te behalen, tot voorstellen voor concrete oplossingen zal moeten leiden en een drijvende kracht zal moeten zijn voor de uitvoering ervan, teneinde de door de actoren van de CiReDe geïdentificeerde en geobjectiveerde juridische en administratieve belemmeringen weg te nemen.

3. Vormbeschouwingen

De Raad is verbaasd dat hij geen volledige versie van de tekst in het FR en een volledige versie in het NL heeft ontvangen. De ontvangen versie bevat immers bepaalde elementen in het FR, andere in het NL, en zelfs sommige in het Engels.

Tevens vraagt **de Raad** om een inhoudsopgave en een verklarende woordenlijst met afkortingen bij te voegen, om de leesbaarheid van dit document te verbeteren.

De Raad vraagt dat de tekst zorgvuldig zou worden nagelezen, om ervoor te zorgen dat spelfouten en resterende tikfouten zouden worden verbeterd. **De Raad** heeft verschillende transcriptiefouten in de titels van de ordonnances en besluiten vastgesteld. Tevens vraagt hij in dit verband een zorgvuldige herlezing.

Op bladzijde 28, in paragraaf 2 (« View.brussels wordt ook ertoe gebracht om een sleutelrol te vertolken... »), vraagt **de Raad** zich af of de « zowel » niet geschrapt moet worden of dat de zin niet moet worden aangevuld met de tweede rol die View.brussels moet spelen.

*
* *